

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (jud. D. Băbălău)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, G. Dașchevici, L. Pruteanu)

ÎNCHEIERE

29 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Natalia Luca,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Municipală Regia „Autosalubritate” împotriva Nataliei Luca cu privire la încasarea datoriei,

împotriva deciziei din 12 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Natalia Luca și a fost menținută hotărârea din 11 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul central,

constată:

La 21 aprilie 2018, ÎM Regia „Autosalubritate” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Nataliei Luca cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că, la 13 martie 2014, între ÎM Regia „Autosalubritate” și Natalia Luca, în scop comercial a fost încheiat contractul nr. 11569/11569, privind transportarea deșeurilor menajere solide.

Conform clauzelor contractuale, părțile si-au asumat obligații reciproce în vederea executării prevederilor contractuale.

A menționat că, pârâta a neglijat respectarea obligației privind achitarea lunară a serviciilor prestate, acumulând la data de 31 martie 2018, conform actului de verificare, datoria în sumă de 6 027,40 lei.

Reclamanta a susținut că, în vederea executării extrajudiciare a obligațiilor de plată, ÎM Regia „Autosalubritate” a întreprins de nenumărate ori acțiuni în vederea aducerii la cunoștința pârâtei Natalia Luca, despre necesitatea achitării datoriilor contractuale, ultima fiind telefonată de către specialiștii întreprinderii, precum și fiind informată prin intermediul notificărilor de plată.

A afirmat că, toate acțiunile întreprinse nu au determinat-o pe Natalia Luca să-și

asume obligația de plată.

Reclamanta a subliniat că, încheierea unui contract de prestare a serviciului public este nu doar o obligațiune legală a prestatorului de serviciu, dar și a consumatorului. Iar în urma neexecutării la timp a obligațiilor de achitare lunară reclamanta are dreptul să pretindă la achitarea penalității de întârziere.

Conform pct. 4.3 din contract, pârâta urmează să achite penalitatea în mărime de 0,1% pentru fiecare zi de întârziere, respectiv, potrivit actului de verificare a ultimilor 6 luni, anterioare depunerii acțiunii, penalitatea constituia 724,59 lei.

A solicitat, încasarea din contul Nataliei Luca în beneficiul ÎM Regia „Autosalubritate” a datoriei de bază în mărime de 6 027,40 lei, a penalității contractuale în mărime de 724,59 lei, a cheltuielilor de achitare a taxei de stat în mărime de 270 lei, iar în total suma de 7 022 lei.

Prin hotărârea din 11 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul central, acțiunea a fost admisă. S-a încasat din contul Nataliei Luca în beneficiul ÎM Regia „Autosalubritate”, datoria în mărime de 6 027,40 lei; penalitatea contractuală în mărime de 724,59 lei; cheltuielile judiciare privind taxa de stat în mărime de 270 lei și cheltuielile de citare publică în mărime de 315 lei.

La 10 octombrie 2018, Natalia Luca, a depus apel nemotivat iar la 16 ianuarie 2019 apel motivat împotriva hotărârii 11 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul central, solicitând casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă.

Prin decizia din 12 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Natalia Luca și a fost menținută hotărârea din 11 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul central.

Pentru a decide astfel, instanțele de judecată inferioare au stabilit că, prin contractul privind transportarea deșeurilor menajere solide nr. 11569/11569 din 13 martie 2014, încheiat între ÎM Regia „Autosalubritate” și Natalia Luca, prestatorul a executat servicii privind transportarea deșeurilor menajere în volum de 3.05307 m³ pentru o lună, cu condiția de plată a unui tarif de 75 lei (fără TVA) pentru un m³ de la întreprinderi și 33,6 lei m³ de la populație.

Potrivit actului de verificare descifrat, pentru perioada 01 ianuarie 2015-31 martie 2018, s-a constatat un sold în mărime de 6 027,40 lei, fapt pentru care instanțele de judecată inferioare au considerat întemeiată cererea ÎM Regia „Autosalubritate” cu privire la încasarea silită a datoriei în sumă de 6 027,40 lei.

În conformitate cu art. 970 alin. (1), (2) Cod civil, prin contractul de prestări servicii, o parte (prestator) se obligă să presteze celeilalte părți (beneficiar) anumite servicii, iar aceasta se obligă să plătească retribuiția convenită. Obiectul contractului de prestări servicii îl constituie serviciile de orice natură.

Potrivit prevederilor art. 971 Cod civil, plata pentru servicii se efectuează după prestarea serviciilor. Dacă plata pentru servicii se calculează pe anumite perioade, sumele vor fi acordate după încheierea fiecărei perioade în parte.

În temeiul art. 25 alin. (1) al Legii serviciilor publice de gospodărie comunală, persoanele fizice și juridice care beneficiază de servicii publice de gospodărie comunală sînt obligate să achite contravaloarea serviciilor prestate, conform facturilor primite, în termenul prevăzut de contractual încheiat între operator și consumator.

Referitor la încasarea penalității, instanțele de judecată inferioare au reținut că, conform pct. 5.2 al contractului menționat supra, părțile au stabilit o penalitate contractuală în mărime de 0,1% din suma neachitată pentru întreaga perioadă de întârziere.

Conform art. 624 Cod civil, clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun. Prin clauza penală se poate garanta numai o creanță valabilă, și aceasta poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligației garantate prin clauza penală sau a părții neexecutate. Părțile pot conveni asupra unei clauze mai mari decât prejudiciul, iar debitorul nu este obligat să plătească penalitate în cazul în care neexecutarea nu se datorează vinovăției sale.

Argumentul Nataliei Luca, precum că în temeiul contractului de donație nr. 740 din 26 februarie 2015, aceasta nu mai deține în proprietate bunul imobil situat în mun. Chișinău, str. Independenței și că nu a beneficiat de nici un serviciu prestat de ÎM Regia „Autosalubritate”, a fost apreciat critic, din motiv că, potrivit pct. 4.2.8 din contractul menționat, beneficiarul este obligat să aducă la cunoștință, în formă scrisă, în termen de 15 zile calendaristice, toate modificările și schimbările parvenite, și potrivit pct. 4.2.7, beneficiarul în caz că nu a primit factura, este obligat să preia factura de la prestator, iar conform pct. 5.2 al contractului, lipsa informării în termen, prezumă necesitate incontestabilă a beneficiarului de a se folosi de serviciul prestat.

Astfel, nu au putut fi reținute argumentele Nataliei Luca, precum că nu beneficiază de serviciile prestate, deoarece contractul a fost încheiat din numele acesteia, și până la examinarea cauzei nu a fost modificat.

Prin urmare, obiecțiile Nataliei Luca au fost apreciate ca fiind nefondate, afirmațiile acesteia având un caracter declarativ, și fiind contrare cumulului de probe care au fost administrate și apreciate în conformitate cu normele de drept procedural și susținute de normele de drept material.

La 29 aprilie 2022 Natalia Luca, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, solicitând casarea deciziei instanței de apel, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă.

În motivarea recursului recurenta a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel și consideră că nu este obligată să achite contravaloarea serviciilor prestate.

A menționat că, conform contractului nr. 11569 din 13 martie 2014 privind transportarea deșeurilor menajere solide, încheiat între Natalia Luca și ÎM Regia „Autosalubritate”, în scop comercial, în special pct. 10, prestarea serviciilor de transportare avea loc pentru obiectivul situat în mun. Chișinău, XXXXX.

Recurenta a comunicat că, potrivit contractului de donație nr. 740 din 26 februarie 2015, nu mai deține în proprietate bunul imobil situat în mun. Chișinău, str. Independenței 21 și nu a beneficiat de nici un serviciu prestat de către intimat.

A precizat că, nu beneficiază de serviciile intimatului încă din anul 2015, iar în perioada anilor 2015-2018, beneficiar al serviciilor prestate a fost o altă persoană.

Recurenta a susținut că, deși instanța de apel în decizia sa a reținut prevederile art. 25 alin. (1) din Legea serviciilor publice de gospodărie comunală și a indicat că Natalia Luca era obligată să achite serviciile prestate, ultima a invocat că, potrivit pct. 29 din

decizia din 02 iunie 2020 a Curții Constituționale, care conține analiza coroborată a textului din prima teză a art. 51 alin. (4) din Legea cu privire la locuințe cu dispoziția art. 25 alin. (1) din Legea serviciilor publice de gospodărie comunală, doar persoanele care au beneficiat efectiv de serviciile prestate sunt obligate să achite contravaloarea lor.

Referitor la termenul de declarare a recursului, recurenta a invocat că a făcut cunoștință cu decizia motivată doar în luna aprilie 2022, prin intermediul executorului judecătoresc.

Prin notificarea din 18 mai 2022 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia recursului, înștiințându-l despre necesitatea depunerii referinței (f. d. 109).

Prin referința depusă la 27 mai 2022, ÎM Regia „Autosalubritate” a solicitat declararea recursului inadmisibil.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 433 lit. b) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care, recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele cauzei denotă că la 12 februarie 2019 a fost pronunțat dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău, în ședința de judecată fiind prezent reprezentantul recurteții, în baza procurii Evghenia Luca (f.d. 87-88).

Potrivit scrisorii de însoțire, la 18 februarie 2019 copia deciziei motivate a instanței de apel a fost expediată în adresa Nataliei Luca (f.d. 97), lipsind date cu privire la recepționarea acesteia.

La data de 29 aprilie 2022 Natalia Luca, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei din 12 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, casarea hotărârii din 11 septembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul central și emiterea unei noi hotărâri privind respingerea acțiunii.

În cererea de recurs, recurenta a menționat că a făcut cunoștință cu decizia motivată doar în aprilie 2022, prin intermediul executorului judecătoresc.

Analizând circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că recursul a fost depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434 din Codul de procedură civilă, or, deși la materialele cauzei lipsesc date cu privire la recepționarea deciziei de către recurentă, ultima urma să depună diligența necesară și, în cazul în care nu a primit decizia motivată, să se adreseze, într-un termen rezonabil, la instanța de apel cu solicitarea de a-i fi eliberată copia actului judecătoresc.

Mai mult ca atât, la pronunțarea dispozitivului deciziei Curții de Apel Chișinău, data de 12 februarie 2019, în ședința de judecată a fost prezent reprezentantul recurteții Evghenia Luca (f.d.87-88), în baza procurii nr. 1235 din 11 februarie 2019, autenticată

de către notarul Elena Petcu (f.d. 81-83).

Potrivit art. 75 alin. (1^a) Cod de procedură civilă, persoanele fizice pot fi reprezentate în instanța de judecată de către soț/soție, părinți, copii, frați, surori, bunei, nepoți dacă aceștia sînt licențiați în drept și sînt împuterniciți printr-o procură autenticată notarial. Iar conform art. 75 alin. (4) Cod de procedură civilă, actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sînt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

De asemenea, se reține că decizia motivată din 12 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost publicată pe Portalul național al instanțelor de judecată la data de 15 martie 2019.

Prin urmare, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că, recursul a fost declarat de către Natalia Luca, cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434 din Codul de procedură civilă, fiind depus peste 3 ani și 2 luni după emiterea actului judecătoresc.

În această ordine de idei, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție apreciază cu certitudine că, contestarea actului judecătoresc cu depășirea intervalului de timp menționat demonstrează atitudinea neglijentă a recurente față de drepturile procedurale conferite de legislația națională.

Pe cale de consecință, examinarea unui recurs depus cu omiterea termenului de declarare, împotriva unei hotărâri definitive ar avea un efect incompatibil cu principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și ar încălca dreptul intimei la un proces echitabil.

Relevantă în acest aspect este hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pronunțată în cauza *Ponomaryov contra Ucrainei* (cererea nr. 3236/03, 03 aprilie 2008), în conținutul căreia Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că, deși, în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Curtea a admis că, revine în primul rând instanțelor interne să decidă asupra repunerii în termen de introducere a căii ordinare de atac, dar ele nu se bucură de o marjă de apreciere nelimitată. Instanțele sunt obligate să indice motivele pentru care au acceptat repunerea în termen. Un asemenea motiv ar putea fi, spre exemplu, necomunicarea hotărârii luate în proces de către autoritățile competente ale statului. Chiar și atunci, totuși, indică Curtea, posibilitatea repunerii în termen nu ar fi nelimitată, dată fiind obligația părților de a se interesa, la intervale rezonabile, de stadiul procesului de care ele au cunoștință. În toate cazurile, instanțele interne ar trebui să verifice dacă motivele de repunere în termen ar putea justifica o ingerință în principiul autorității de lucru judecat.

Reglementări similare au fost statuate de către Înalta Curte și în cauzele *Ceachir*

contra Moldovei, Popov contra Moldovei și Melnic contra Moldovei, în care s-a menționat că, prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către pârâți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale au încălcat drepturile reclamanților la un proces echitabil.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Natalia Luca, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (1) și (2), 433 lit. b) și 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

dispune:

Recursul declarat de către Natalia Luca se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic